

10 maart 2010, De Reehorst te Ede

Oogst 2

Differentiatie en onderwijsbehoeften

Rianne de Kiewit
APS

Indeling workshop

- Aanleiding onderzoek
- Onderzoeksvraag
- Onderzoeksaanpak
- Opbrengsten
 - Wat hebben we geleerd?
 - Wat kunnen scholen hiermee?

Aanleiding onderzoeksvragen

Gestart in januari 2008.

Differentiëren is belangrijk bij het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van kinderen.

Differentiatie is niet vanzelfsprekend.

‘Rammelen’ van het ABCD-model:

- convergent/divergent differentiëren;
- mate van sturing door kinderen;
- niet alle scholen hadden een plek in het model.

Onderzoeksvraag

Aan welke voorwaarden moeten scholen voldoen om passende leerarrangementen voor kinderen te realiseren?

Deelvragen

Dit project richt zich op de volgende deelvragen:

- Welke prototypes van differentiatie zijn relevant voor de scholen?
- Welke ontwerpprincipes gelden voor de verschillende prototypes?
- Hoe maakt de school zijn eigen differentiatieontwerp?
- Wat zijn de invoeringsprincipes bij de verschillende prototypes?

Werkhypothese:

Scholen kunnen hun eigen differentiatieontwerp maken en invoeren als ze over de juiste ontwerpmodellen (prototypes) en invoeringsstrategieën beschikken.

Aanpak

- Model omgezet naar BCDE-model; gebaseerd op opvattingen van leerkrachten over leren en opvoeden.
- Samenwerking met OBD Noord
 - Ontwerpbijsamenkomst met begeleiders van OBD Noord het nieuwe model aangescherpt: ontwikkelen van 'checklist BCDE'
 - Netwerk van scholen om BCDE-model uit te proberen en werkwijze te ontwikkelen.
- Uitproberen op scholen binnen en buiten het project. Modellen toepassen, werkwijze ontwikkelen en aanscherpen.
- Derde jaar: publicaties.

Bronnen

- Tomlinson: *Differentiated classroom*
- McTighe: *Understanding by design*
- Luc Stevens: *Zin in school*
- Doornbos, Schildmeijer, Hooiveld: *Oriëntaties op zorg*
- Hooiveld: *ABCD: Onderwijsbehoeften en schoolprofielen*

Opbrengsten: wat hebben we geleerd?

- Scholen zijn in te delen in types. Voor scholen werkt dit verhelderend en het leidt tot schoolontwikkeling: bewustere keuzes maken, krachtige effecten.
- Het geeft 'taal' om met elkaar in gesprek te zijn over schoolontwerp.
- Scholen hebben een hoofdkleur, maar kunnen verschillen per vak/vormingsgebied en bouw: mengvorm.
- Bij ieder type horen eigen kwaliteitskenmerken.
- Type heeft gevolgen voor inrichting van zorgstructuur op school.
- Nog intuïtief: ieder type vraagt om andere interventies.

Opbrengsten: producten

- Artikel '*Differentiatie in het onderwijs*'.
- Handleiding per prototype.
- Werkwijze voor scholen om hun eigen differentiatieprofiel en zorgstructuur te maken.

Presentatie van de prototypes: zelf ervaren

Maak een keuze uit onderstaande opvattingen over leren en opvoeden:

- Stap voor stap leren (lineair curriculum) of leren vanuit betekenisvolle gehelen (concentrisch curriculum)?
- De groep als uitgangspunt bij onderwijs en opvoeding of de individuele ontwikkeling van kinderen als uitgangspunt?
- Opvoeden tot conformisme, aanpassing aan de maatschappij, of tot non-conformisme, volledige zelfontplooiing?

Combineer uw keuzes:

- B: Lineair curriculum, groep als uitgangspunt, vanuit conformisme.
- C: Lineair curriculum, individu als uitgangspunt, vanuit conformisme.
- D: Concentrisch curriculum, individu als uitgangspunt, vanuit non-conformisme.
- E: Concentrisch curriculum, groep als uitgangspunt, vanuit non-conformisme.

Differentiatie matrix

	1	2	3	4	5	6	7	8
Aanv.techn. lezen	D/E	D/E	C	C	D	D	D	D
Begrijpend lezen	E	E	E	E	E	E	E	E
Spelling			C	C	C	C	C	C
Stellen	D	D	E	E	E	E	E	E
Rekenen	D/E	D/E	B	B	B	B	B	B
Schrijven	D	D	B	B	B/D	D/C	D	D
WO	E	E	E	E	E	E	E	E
KV	E	E	E	E	E	E	E	E

	1/2	3	4	5	6	7	8
Aanv. techn. lezen	E/D	B	B	B	B/D	D	D
Begrijpend lezen	E/D	E	B	B	B	B	B
Spelling	E/D	B	B	B	B	B	B
Stellen	E/D	E	B	B	B	B	B
Rekenen	E/D	B	B	B	B	B	B
Schrijven	E/D	B	B	C	E	E	E
WO	E/D	E	E	E	E	E	E
KV	E/D	E	E	E	E	E	E

Wat kunnen scholen hiermee?

- Richting/visie op onderwijs bepalen, kloppend maken van eigen schoolprofiel.
- Schoolontwikkeling: optimaliseren van onderwijsaanbod met behulp van checklist.
- Eigen kwaliteitscriteria ontwikkelen met behulp van handleidingen.
- Invulling passend onderwijs:
 - **onderwijszorgprofiel opstellen;**
 - **breedte van zorg optimaliseren;**
 - **vergroten differentiatiemogelijkheden.**
- Aanleiding van implementatie van ander onderwijs: nieuw/aangepast schoolontwerp.

Vervolg dit jaar

- Vertaling naar VO.
- Zorgprofielen op schoolniveau en niveau van bestuur en SWV.
- Algemeen toegankelijk door publicatie (eind 2010 gereed).
- Interesse om over de publicatie geïnformeerd te worden: stuur een bericht naar r.dekiewit@aps.nl.